

مبانی فناوری اطلاعات

فصل نهم

سواد اطلاعاتی

مدرسی: ایمان اشکاوند راد

سواد اطلاعاتی چیست؟

- سواد در برگیرنده **مهارت‌های** مورد نیاز برای یک شخص است تا بتواند **نقش مناسبی** را در جامعه ایفا نماید.
- با ورود به عصر اطلاعات و تشکیل جوامع اطلاعاتی وجود مهارت‌های لازم برای جستجو، استخراج و استفاده از اطلاعات امری ضروری برای شهروندان جامعه محسوب می‌گردد. واژه **سواد اطلاعاتی** اولین بار توسط زور کوسکی در سال ۱۹۷۴ مطرح گردید.

چند تعریف مختلف از سواد اطلاعاتی

✓ سواد اطلاعاتی انتخاب رفتار اطلاعاتی مناسب برای دستیابی به اطلاعات مورد نیاز از طریق هر روش یا رسانه ممکن است که با آگاهی لازم در مورد اهمیت استفاده خردمندانه و صحیح اطلاعات در جامعه همراه می‌باشد.

✓ سواد اطلاعاتی توانایی تشخیص زمان استفاده از اطلاعات، مکان یابی، ارزیابی، استفاده موثر از اطلاعات و انتقال اطلاعات با حالت‌های مختلف می‌باشد.

✓ سواد اطلاعاتی عبارت از مهارت‌های مرتبط با حل مسائل اطلاعاتی است.

ویژگی های شخص دارای سواد اطلاعاتی

بر اساس تعریف انجمن کتابخانه ای آمریکا (ALA)، شخص دارای سواد اطلاعاتی از توانایی های زیر برخوردار است:

✓ تشخیص زمان استفاده از اطلاعات

✓ توانایی مکان یابی اطلاعات

✓ توانایی ارزیابی اطلاعات

✓ توانایی بهره برداری موثر از اطلاعات

الگوهای توسعه سواد اطلاعاتی

کنفرانس کتابخانه های ملی و دانشگاهی بریتانیا، الگویی را برای سواد اطلاعاتی ارائه داده است. این مدل در دو مجموعه مهارتی ذیل قرار می گیرد:

الف: چگونگی کشف و دسترسی به اطلاعات

ب: چگونگی فهم و بهره برداری از اطلاعات

الف: چگونگی کشف و دسترسی به اطلاعات

✓ شناسایی اطلاعات مورد نیاز

✓ شناسایی روش نیل به منابع اطلاعاتی مفید

✓ چگونگی توسعه و اصلاح روش جستجو

✓ چگونگی دسترسی به منابع اطلاعاتی و ابزارهای جستجو برای نیل به

اطلاعات مورد نیاز

ب: چگونگی فهم و بهره برداری از اطلاعات

✓ چگونگی ارزیابی اطلاعات بازیابی شده

✓ سازماندهی و ایجاد ارتباط بین دانش جدید با دانش موجود

✓ ترکیب و تولید دانش جدید

❖ برخی از استانداردهای معتبر که در قالب گواهینامه هایی برای آموزش مهارت های مورد نیاز به منظور نیل به سواد کامپیوتری ارائه می شود عبارتند از:

✓ گواهینامه بین المللی فراگیری کامپیوتر ICCS

✓ گواهینامه بین المللی کاربری کامپیوتر ICDL

✓ دیپلم بین المللی در فراگیری کامپیوتر IDCS

✓ دیپلم پیشرفته بین المللی در فراگیری کامپیوتر IAD

✓ گواهینامه MyIUL

گواهینامه بین المللی فراگیری کامپیوتر ICCS

International Certificate in Computer Studies

این گواهینامه مبتنی بر یک دوره آموزشی توسط مرکز NCC در کشور انگلستان به عنوان یک دوره مقدماتی در فناوری اطلاعات برنامه ریزی شده است. (مدت دوره ۶ تا ۱۲ ماه)

استاندارد ICCS دارای ۵ مهارت اجباری است:

1. مفاهیم پایه کاربرد کامپیوتر
2. زبان انگلیسی برای ارتباط شغلی
3. توانایی استفاده از کامپیوتر شخصی
4. ریاضیات پایه در کاربرد کامپیوتر
5. مقدمه ای بر برنامه نویسی و پایگاه داده ها

گواهینامه بین المللی کاربری کامپیوتر ICDL

- نخستین بار توسط کشور فنلاند در اروپا طراحی و به کار بسته شد.
- امروزه بیش از ۱۰۰ کشور جهان این مدرک را به عنوان معتبرین گواهینامه در رابطه با کاربردهای عمومی کامپیوتر پذیرفته‌اند و دارنده آن باسواد کامپیوتری نامیده می‌شود.
- معتبرترین گواهینامه در رابطه با علوم پایه و کاربردی کامپیوتر (مدت دوره ۶ ماه)
- استاندارد ICDL شامل ۷ مهارت ذیل است :

1. آشنایی با مفاهیم پایه فناوری اطلاعات
2. استفاده از کامپیوتر و مدیریت پرونده ها
3. پردازش واژه
4. صفحات گسترده
5. بانک های اطلاعاتی
6. ارائه و نمایش مطالب
7. پست الکترونیکی و اینترنت

ICDL Approved Courseware

آشنایی با مهارت‌های ICDL

اهداف ICDL

- ترویج و گسترش **سواد کامپیوتری** برای همه
- افزایش سطح دانش فن آوری اطلاعات و صلاحیت فنی استفاده از کامپیوترهای شخصی و کاربردهای عمومی آن برای همه شهروندان
- **افزایش بهره وری** کاربرانی که به کامپیوتر نیاز دارند
- فراهم نمودن شرایط پایه برای اینکه همه مردم، فارغ از نوع تحصیلات و تجربیات قبلی بتوانند عضو جامعه اطلاعاتی باشند.

آشنایی با مهارت‌های ICDL ...

1. **مفاهیم پایه فناوری اطلاعات:** این دوره شامل مباحثی مقدماتی درباره رایانه ، اطلاعات و مسائل مرتبط با آن‌ها می‌باشد.
2. دوره دوم شامل آشنایی با **سیستم عامل ویندوز** می باشد.
3. دوره ی آموزشی **Word** سومین مهارت از استاندارد ICDL می‌باشد برنامه Word متداولترین برنامه واژه‌پرداز موجود به شمار می‌آید. هدف اصلی برنامه این است که در تایپ و قالب‌بندی متن‌ها مفید واقع شود. اما ویژگی‌های قدرتمند دیگری نیز دارد که امکان ایجاد جدول‌های مختلف، کار با تصویرهای گرافیکی، طراحی صفحه وب و بسیاری از قابلیت‌های دیگر را نیز فراهم کرده است.

آشنایی با مهارت‌های ICDL ...

4. **Excel** یک نرم‌افزار صفحه‌گسترده (Spread Sheet) است. از Excel برای محاسبات ریاضی، آماری و رسم انواع نمودار استفاده می‌شود.

5. برنامه **Access** که دوره پنجم می‌باشد یک بانک اطلاعاتی پیشرفته بوده و قدرت آنالیز داده‌های مختلف را دارا می‌باشد و محاسبات و تنظیم نمودارها و مطالبی از این دست از دیگر کارائی‌های آن هست.

6. برنامه **Power Point** یکی از برنامه‌های بسته نرم‌افزاری Office به شمار می‌رود که با آن می‌توانید مجموعه اسلایدهایی که متن را با متن‌های رسم شده Clipart، عکس، صدا، تصویر و حتی جلوه‌های ویژه متحرک نمایش دهید. همچنین می‌توانید کارت‌تان را به اسلایدهای ۳۵ mm تبدیل کنید. علاوه بر این‌ها چون Power Point یک Package است می‌توانید سند های Word و کاربرگ‌های Excel را به صورت گرافیک و متن به Power Point اضافه نمایید.

7. دوره هفتم از مهارت‌ها، آموزش کامل **اینترنت** و طرز استفاده از آن هست و همچنین در این دوره شبکه و توپولوژی‌های آن و طرز راه اندازی آنها نیز توضیح داده می‌شود.

گواهینامه MyIUL

- این گواهینامه توسط انجمن ملی فناوری اطلاعات کشور **مالزی** ایجاد شده است
- مهارت های گواهینامه MyIUL در دو سطح دسته بندی می شود.
- مهارت های سطح اول :
 - ✓ آشنایی با مفاهیم پایه فناوری اطلاعات و ارتباطات
 - ✓ کاربرد کامپیوتر
 - ✓ اینترنت

گواهینامه MyIUL

• مهارت های سطح دوم :

✓ پردازش واژه (شبیه یادگیری کار با نرم افزار Microsoft Word)

✓ صفحات گسترده (شبیه کار با نرم افزار Excel)

✓ ارائه کامپیوتری (شبیه کار با نرم افزار PowerPoint)

✓ پایگاه داده ها (شبیه کار با نرم افزار Access)